

Finansdepartementet
Diariennr Fi2018/03212/K

Remissvar på översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74) Lite mer lika

Mottagare

Finansdepartementet

Svarsdatum

Den 17 maj 2019

Falu kommun vill till att börja med tacka för möjligheten att lämna synpunkter på utredningen.

Synpunkter:

Övergripande

Falu kommun anser att det är positivt att en översyn av kostnadsutjämnningssystemet som en helhet har genomförts. Det är viktigt att kostnadsersättningarna i de olika delmodellerna uppdaterats och att variablerna i delmodellerna setts över och nya förslag tagits fram. Kommuner och regioner ansvarar för en stor del av det offentliga åtagandet. Dessa verksamheter ska bedrivas likvärdigt över hela landet, vilket kostnadsutjämningsmodellerna ska bidra till.

Med tanke på att systemet omfördelar ca 30 miljarder kronor årligen, anser vi att en mer kontinuerlig uppföljning av systemet och dess effekter är prioriterat. Detta är speciellt viktigt nu när en större översyn har genomförts.

Kapitel 6: Socioekonomi, gles bebyggelse och löner

Falun kommun instämmer i utredarens bedömning att det är bättre att utjämna för socioekonomiska skillnader än att utjämna för kostnader som kan uppstå till följd av skillnader i befolkningens härkomst. Socioekonomi är en fråga som är bredare än härkomst och i många fall mer relevant när det gäller att fånga strukturella kostnadsskillnader. Vidare instämmer vi att det är nödvändigt att utjämna för glesbygdsförhållanden. Utredarens förslag kring vidare utredning av utveckling och förvaltning av systemet *Struktur* är viktigt.

Kapitel 7: Kostnadsutjämning för kommuner

Falun kommun tillstyrker delvis förslaget i delmodeller 7.2 förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. Vid beräkning av tillägg/avdrag för skillnader i behov av förskola föreslås variabeln *Andel barn 1-5 år med föräldrar som pendlar över kommungräns* att användas, tillsammans med två andra variabler. Vi anser att fokusering vid kommungräns kommer att missgynna geografiskt större kommuner, eftersom pendlingsavstånd inom en kommun kan vara betydande. Istället bör en annan variabel användas som visar det faktiska pendlingsavståndet, utan hänsyn till administrativa gränser. Något som saknas i delmodellen är beaktande av behov av sarskola. Detta behov är opåverkligt för den enskilda kommunen, och borde därmed ingå i kostnadsutjämningen.

Delmodellen 7.3 förskoleklass och grundskola tillstyrks. Vi instämmer i utredarens bedömning kring socioekonomiska faktorer. För den händelse det riktade statsbidraget upphör, bör det ersättas av en mekanism för socioekonomisk kompensation i kostnadsutjämningen för grundskola.

I delmodell 7.4 gymnasieskola tillstyrks förslagen delvis. Uppdraget till Skolverket att årligen samla in budgeterad kostnad och kalkylerat antal elever på IV från kommunerna för att uppdatera genomsnittskostnaden ses inte som rättvisande. Istället för budgeterade kostnader bör redovisade faktiska kostnader användas.

Införandet av den nya delmodellen 7.5 kommunal vuxenutbildning tillstyrks. Komponenterna i modellen bedöms som relevanta.

Delmodell 7.6, individ- och familjeomsorg, förslaget tillstyrks delvis. De föreslagna komponenterna bedöms ha inverkan på kostnaderna och påverkansmöjligheterna minskas. Som en del i variabeln *Andel barn och ungdomar i åldern 0-19 år som lever i ekonomiskt utsatta hushåll*, ingår utbetalt bistånd. Komponenten tar inte

hänsyn till storleken på biståndet utan även en enstaka utbetalning beaktas. Denna komponent kan därmed vara påverkbar. Eftersom den låga förklaringsgraden i den nuvarande modellen har varit föremål för kritik, är det viktigt att uppföljning sker kontinuerligt av den föreslagna modellen. Detta för att säkerställa att de nu föreslagna variablerna uppvisar en hög förklaringsgrad samt är opåverkbara.

Förslaget till delmodell 7.7 äldreomsorg tillstyrks. Det är positivt att delmodellen kompletteras med kompensation för hemtjänst i glesbygd för samtliga åldersgrupper samt att befintliga komponenter moderniseras (ogift till ensamstående) och uppdateras.

Förslagen i delmodellerna 7.8 infrastruktur och skydd samt 7.9 verksamhetsövergripande kostnader tillstyrks.

Kapitel 11: Införandebidrag

Utredarens förslag om ett tidsbegränsat införandebidrag välkomnas. Falu kommun anser dock att det årliga bidragsminskningen/avgiftshöjningen bör begränsas till högst 200 kr per invånare. Den konjunkturavmattning som inletts och de demografiska utmaningarna medför stora omställningsbehov för kommunerna. Införandeperioden för att hantera bidragsminskningen/avgiftshöjningen bör förlängas enligt ovan, för att undvika alltför kraftiga nedskärningar i de kommunala kärnverksamheterna.

Joakim Storck
Kommunalråd